

Гс

3(23)•2015

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

найважливіший елемент країни

БЮДЖЕТ НЕБАЙДУЖОСТІ

СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ Виклики. Потреби. Рекомендації.

Питання громадянського суспільства випало з порядку денного країни. Його витіснили війна, буксуючі реформи, економічні негаразди та інші #зради і #перемоги. Але ми пам'ятаємо що саме представники громадянського суспільства півтора роки тому першими вийшли на Євромайдан та заклали новий вектор руху України. Тому щоб закріпити цей вектор потрібно посилювати саме громадянське суспільство, яке може контролювати владу та захищати громадян.

Виклики

1. Погіршення податкового середовища для ГО і фондів у зв'язку з економічною кризою. Уряд намагається збільшити податки на неприбуткові організації і благодійну діяльність. Також Уряд і місцева влада значно зменшили видатки на конкурси проектів для НУО.

2. Обмеження громадянських свобод у зв'язку з війною і тероризмом. Уряд готує законопроект який несе обмеження свободи мирних зібрань. В 32 містах місцеві ради уже ввели такі обмеження свободи зібрань своїми рішеннями.

3. Втрата потужних кадрів. Багато відомих громадських лідерів пішли працювати в парламент, уряд, партії. Громадський сектор відчуває дефіцит кваліфікованих лідерів НУО.

Потреби

1. НУО потребують розширення місцевих джерел фінансування.

2. Громадські активісти і НУО потребують кращих процедур громадської участі в ухваленні рішень. Кращих процедур громадського контролю. Особливо процедур на рівні місцевого самоврядування.

3. Освіта нових громадських активістів. Є необхідність допомогти 6 мільйонам людей які виходили на Євромайдани по всій країні. Навчити цих людей як своє бажання до змін перетворити в стабільну громадську діяльність по правовим процедурам.

Рекомендації

1. Розвиток законодавства для Громадянського суспільства. Необхідно ухвалити закон про свободу мирних зібрань, закон про місцевий референдум, зміни до Податкового і Бюджетного кодексу, нові статuti громад, положення про громадські слухання, про петиції, бюджетний регламент.

2. Підтримка адвокаційних кампаній нових НУО. Особливо на місцевому рівні.

3. Просвіта громадян і розвиток спроможності нових ОГС. Навчання нових активістів.

4. Розвиток фінансової спроможності українських НУО. Дозволити НУО здійснювати економічну активність. Запровадити соціальне замовлення послуг у НУО. Збільшити обсяги державних і муніципальних грантів. Забезпечити чесну процедуру конкурсу.

Максим Лациба,
Головний редактор журналу
«Громадянське суспільство»

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

Суспільно-політичний альманах
«Громадянське суспільство», 3 (23) 2015

Гс ГРОМАДЯНСЬКЕ
СУСПІЛЬСТВО

БЮДЖЕТ
НЕБАЙДУЖОСТІ

МОЖЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ

ПОЛІТИЧНИЙ
ПРОЦЕС
ТА ВРЯДУВАННЯ

16

УРОКИ САМОВРЯДУВАННЯ

Бюджет
небайдужості..... 4

МОЖЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ

Громадянське
суспільство та ЗМІ..... 7

МІСЦЕВА ДЕМОКРАТІЯ

Навіщо потрібні
місцеві ради?..... 10

ЗАКОНОДАВСТВО

Зміни в податковому
законодавстві:
на що варто чекати
неприбутковим
організаціям..... 12

ЕКСПЕРТНА ДУМКА

Фотографія
в громадських місцях:
право чи заборона? 15

Суспільно-політичний альманах «Громадянське суспільство», 3 (23) 2015

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНА

Цей журнал став можливим завдяки підтримці Американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). УНЦПД несе повну відповідальність за зміст, який може не відображати поглядів USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

Головний редактор: Максим Лациба
Випусковий редактор: Олександр Равчев
Адреса редакції: м.Київ, вул. Софіївська, 18, оф.2.
тел. (044) 278-28-25, e-mail: ucipr@ucipr.org.ua

Журнал «Громадянське суспільство» видається Українським незалежним центром політичних досліджень в рамках проекту USAID «Громадяни в дії».

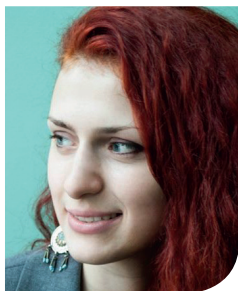
Видається на правах рукопису

БЮДЖЕТ НЕБАЙДУЖОСТІ

На 25 році житті приходить розуміння, що на зміну революції має неодмінно прийти еволюційний розвиток і самовдосконалення. Потрібно братися за дедалі складніші завдання, освоювати все ефективніший інструментарій та вчитися у найкращих, щоб самій досягти успіху. Особливо, якщо альтернатива – залежність і приниження. Особливо, якщо ти величезна країна в центрі Європи.

«Учасницький бюджет — це вимога часу. Як Фейсбук чи Твіттер», —

*Ганна Гронкевич-Вальц,
мер Варшави*

Христина Морозова,
журналіст
«Громадянського суспільства»

Партисипативний, партиципативний бюджет або ж простіше – громадський бюджет – бюджет участі – один із тих секретних інгредієнтів успішних західних демократій. І що вкрай цінно – не забавка для купки депутатів, юристів та економістів. В цю гру можна грати всім містом, не маючи жодної підготовки, але отримуючи купу задоволення і користі. Що ж таке бюджет участі, і чи приживеться він на українському ґрунті, проаналізуємо разом.

Вміння володіти

Чи не найбільшим викликом для країни, що виходить з радянського коматозу – це знову віднайти здатність володіти. Спільна, колективна річ зазвичай нічия, і тому нікому не потрібна. Ніхто не має жодних спогадів, жодної емоційної прив'язки. Всім байдуже. Як із закинутим під лавку в дитячому садочку зайцем з відірваним вухом. Як з містом, де громадяни ламають лавки, крадуть скульптурні композиції та плюють на асфальт. Такого не можна зробити в просторі, який

за замовчуванням вважаєш своїм. Спробуйте хоч раз зранку пройти власним містом не як турист, прибулець, а як господар, відчуючи його з кожним кроком. Це ваше рідне місто, іншого такої ніколи не буде. Ви тут живете, виховуєте дітей. Тут найкрасивіші світанки і найнахабніші водії маршруток у світі. Воно дало вам роботу і друзів. Воно таке дивне, не завжди логічне, але прекрасне. У вашій поставі одразу з'явиться щось від шерифа Дикого Заходу. Якщо тепер на шляху вам стрінеться людина, що плює насіння прямо на підлогу, і вам захочеться вчинити з нею так само, як з котом, що зранку зіпсував улюблені капці. Вітаю, вам не байдуже. Приблизно з таких відчуттів народжується бюджет участі.

Шматок пирога

Громадське, учасницьке, партисипативне або ж партиципаторне бюджетування – це механізм, що дозволяє мешканцям міста самим вирішувати, на що виділяти частину бюджетних коштів. За цієї схеми лишаються обов'язкові статті

фото: shutterstock.com

бюджету, яким і надалі опікуються депутати. І лише невелика частина відходить під відповідальність громади. Наприклад, в містах Лодзь та Варшаві частка бюджету участі – 1%, але навіть маючи в розпорядженні такі кошти, можна зробити дуже багато. Абсолютний рекорд – Париж, міська французька влада не боїться довірити своїм громадянам 7% бюджету “свята, яке завжди з тобою”. Є й інші рішення – кожен мешканець може одразу перерахувати 1% свого податку на доходи фізичних осіб на рахунок громадської організації, щоб підтримати ініціативу, яка йому сподобалася. Або 5%, або 7%, як домовляться. Таким чином, громадяни напряду фінансують проекти, місто не втручається. Вони не дають пожертву жебракові, а інвестують у власне майбутнє, власний життєвий простір, простір своїх дітей.

Довіра перш за все

Але, щоб до вас прийшли інвестори, ви маєте забезпечити прозорість процедур і детальну звітність. Навіть інвестори – це

мешканці вашого міста. Принцип громадського бюджету практикують у всьому світі: більш ніж 1200 міст на всіх континентах: від бразильського містечка Порту Алегрі, де вперше додумалися до такого ноу-хау, до окремих міст Російської федерації, де попри диктатуру та інформаційну блокаду, примудряються впроваджувати поодинокі цивілізовані, прогресивні новачки. Але Україні свій досвід турботливо передають безпосередньо поляки в рамках польсько-української фундації співпраці ПАУСІ за програмою «Партиципаторний бюджет – можливості для підвищення громадської активності і встановлення належного партнерства з органами влади». То якими мають бути правила, щоб за ними захотіло грати місто?

Брейншторм

На першому етапі в різних районах організовують широкі публічні обговорення проблем та потреб міста, такий собі брейншторм. За його результатами виокремлюють ключові теми, напрямки. На

цьому етапі дуже важливими є три моменти. По-перше, широка інформаційна кампанія, якомога більше людей мають дізнатися про можливість висловити власну думку, та як саме це зробити. Бюджет участі – не закритий гурток за інтересами, цікава думка всіх, з ким жити поруч ще багато років. По-друге, дуже цінним є сам факт комунікації між місцевою владою та місцевими мешканцями. Мешканці розуміють, що їх думка має значення, вони можуть впливати на хід подій, та є повноцінними учасниками діалогу про власне майбутнє. І по-третє, слід усвідомити, що тут не може бути дрібних чи неважливих проектів. Бюджет участі – той випадок, коли настає час питань, які довгий час відкладали в довгий ящик: притулки для тварин, велодоріжки та тренажери в парках. Цим не нагодуєш усіх голондних у світі, і не побудуєш фортифікаційне укріплення навколо Києва, але такі речі роблять місто середовищем, в якому хочеться жити, а не виживати. В результаті масових публічних дебатів форму-

ється суспільний договір про пріоритети цього року та обираються делегати, які увійдуть до складу робочої групи і візьмуть на себе організаційну дорадчу функцію.

Містокошт

На другому етапі влада озвучує, яка сума відходить на громадський бюджет. І тоді всі громадські організації, ініціативи чи просто небайдужі громадяни подають на конкурс власні проекти. Проекти мають бути легальні, громадські і передбачати фінансування за рахунок бюджетних коштів. В ході подачі представники робочої групи, до якої входять попередньо обрані делегати від громадськості, експертних кіл та міських чиновників, допомагають правильно сформулювати заявку учасника, консультують, що скільки коштує, адже в заявці має бути вказана необхідна сума на проект. Як саме подати проекти – це вже деталі: оформити заявку онлайн чи, наприклад, відправити поштою на адресу райадміністрації. Головне, щоб якомога більше людей було залучено, і вони бачили, що кошти в бюджеті не абстрактні спільні, державні, а їх і їхніх сусідів, друзів, батьків, і ці кошти можна спрямувати на реальні потреби. А це породжує відповідальність. Робоча група перевіряє заявки на відповідність формальним критеріям і належ-

ним чином їх оформлює. Якщо до якихось проектів є запитання чи уточнення, звертається до автора ініціативи та роз'ясненням чи висловлює рекомендації. Паралельно проводяться презентації та дискусії за проектами в різних куточках міста. Люди знайомляться між собою та вчаться домовлятися. Лише після широкого обговорення група відправляє всі проекти на публічне, прозоре та відкрите голосування. Голосування може проходити як в онлайн, так і в офлайн-режимі, але участь беруть лише мешканці міста. Чи багато людей прийде проголосувати? Не обов'язково. Але так само, як 1% бюджету може дати зелене світло багатьом успішним та потрібним проектам, так само активна меншість може стати ядром перетворень в місті, агентами змін, які задаватимуть темп всім іншим.

Самореалізація

Коли голосування відбулося, і проекти відібрані: 2 масштабних чи 20 дрібніших, кошти на їх реалізацію закладаються до місцевого бюджету. Далі формально проект бюджету мають підтримати депутати місцевої ради. І хоча партиципаторний бюджет не наділений формальною владою, навряд чи депутати наважаться проігнорувати осмислений волевияв громадян. Кошти не виводяться з бюджету, а лише перерозподіляються, врахо-

вуючи пряму потреби місцевих мешканців, як повноправних партнерів, а не прохачів. Далі стартує етап реалізації проектів, процес на кожному етапі проходить прискіпливий моніторинг. Після того, як проекти втілюються в життя, робоча група проводить оцінювання результатів. Планування кожного річного бюджету участі починається з аналізу та оцінювання минулорічного досвіду. Якщо це, звісно, не разова PR-акція, а принципово новий вид співпраці між владою та громадянами. Результат породжує довіру. Більше немає сенсу нарікати на місцеву владу, мера чи депутатів, адже відповідальність розподіляється між усіма сторонами. Громадяни розуміють, що мер міста не може і не має самотужки класти велосдоріжки чи вкручувати лампочки в під'їздах, це цілком можуть зробити самі мешканці, запланувавши на це фінансування.

What about Ukraine?

В Україні програма партисипативного бюджетування запущена в трьох пілотних містах – Чернігові, Черкасах та Полтаві. Про результати поки говорити зарано, але ми переконані, що все вдасться. У невеличкому селі Бобриця Київської області громадські активісти разом з місцевими мешканцями вже зараз проводять стратегічні сесії, замовляють зовнішній аудит та планують бюджет села на наступний рік. Люди, самі того не усвідомлюючи, прийшли до моделі партисипативного бюджетування.

Як передати відчуття людини, яка формує бюджет участі у рідному місті? Уявіть підлітка, що більше не мусить випрошувати гроші в батьків, адже отримав першу зарплатню і може розпоряджатися нею на власний розсуд. Це вимагає зрілості і відповідальності, проте дає можливість по-справжньому відчувати себе господарем у власному місті, як у власному домі. Тож ласкаво просимо додому.

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ЗМІ

Загальний огляд

Громадські організації, профспілки та незалежні ЗМІ відіграють важливу роль у захисті демократичних цінностей, а також у забезпеченні кращої підзвітності влади. Допомога з боку USAID сприяє утвердженню демократичних набутків України шляхом підтримки розвитку незалежних ЗМІ, діяльності демократичних профспілок та громадянського суспільства. Програми USAID підтримують ширшу та більш ґрунтовну участь громадян у прийнятті стратегічних рішень державної політики, зміцнення інституційної спроможності громадських організацій, а також активнішу співпрацю та обмін досвідом в рамках «третього сектору». Програми допомоги незалежним ЗМІ підтримують підвищення фахового рівня журналістів, впровадження сучасної нормативно-правової бази, що регулює діяльність медіа-сектору, а також розбудову інституційного потенціалу громадських структур, які працюють у сфері ЗМІ. Програми USAID сприяють зміцненню прав трудящих шляхом підтримки діяльності демократичних профспілок, впровадження міжнародних стандартів праці та розширення доступу працівників до правосуддя.

Наші програми

Розвиток громадянського суспільства

Програми USAID у сфері розвитку громадянського суспільства покликані сприяти розвитку громадської активності, надати імпульс реформам та допомогти формуванню

стабільного громадського сектору. Ці завдання виконуються шляхом реалізації програми «Об'єднаймося заради реформ» (UNITER), яка працює над зміцненням організаційного потенціалу провідних українських ГО та лідерів місцевих громад, аби вони могли краще представляти інтереси громадян та сприяти просуванню реформ на основі більш ефективної правозахисної діяльності, моніторингу та громадської активності. Проект «Громадяни в дії» разом з громадянським суспільством, урядом та парламентом працює над покращенням законодавчого та стратегічного се-

редовища діяльності організацій громадянського суспільства (ОГС). Поряд з цим, програма «Платформа розвитку громадянського суспільства» сприяє зміцненню організаційного та управлінського потенціалу ОГС на основі інноваційного механізму «ОГС Маркетплейс».

Розвиток ЗМІ

Проект «ЗМІ в Україні» (У-Медіа) підтримує діяльність у рамках медіа-сектору, спрямовану на захист свободи слова, покращення середовища, у якому працюють ЗМІ, створення можливостей для впровадження нових та інноваційних

Ситуація

Для України все більше стає характерним високий рівень активності громадян та організацій громадянського суспільства (ОГС), які взаємодіють з представниками влади, але їм бракує навичок правозахисної діяльності та переконання, що сприяли б просуванню реформ. Окрім того, ОГС поки що не виробили довготермінові рішення, здатні забезпечити інституційну сталість їхньої роботи, тож і досі потребують фінансової підтримки з боку міжнародних донорів.

ЗМІ є одним з тих інститутів, що відіграють ключову роль у згуртуванні українського суспільства навколо демократичних цінностей та у процесі євроінтеграції. Вплив комерційних та політичних завдань залишає медіа-сектору занадто мало можливостей для того, щоб здійснювати ще одну важливу функцію – стояти на варті суспільних інтересів та надавати незалежну інформацію.

Більшість профспілок і досі розпорошені серед двох основних об'єднань – провладної Федерації профспілок України (ФПУ) та Конфедерації вільних профспілок України (КВПУ), що стоїть на боці опозиції. Професійні спілки представляють лише частину секторів економіки та суспільного життя – до їх лав входять в основному працівники освіти, охорони здоров'я та важкої промисловості. Демократичні профспілки часто позбавлені можливості брати участь у обговоренні колективних угод і веденні соціального діалогу з владою та об'єднаннями працевлаштувачів.

методів їх роботи, а також на підвищення здатності лідерів громадських медіа-організацій більш ефективно представляти інтереси своїх спільнот. Шляхом надання грантів та проведення навчальних заходів, призначених для розбудови цього потенціалу, проект допомагає підвищити якість роботи місцевих ЗМІ та проведення журналістських розслідувань, сприяє використанню нових медіа-технологій, надає юридичну підтримку журналістам і засобам масової інформації, а також підтримує створення державно-приватних партнерств. Окрім цього, спільно з Міжнародним Вишеградським фондом USAID підтримує проведення досліджень, що сприяють розвитку фінансової самостійності незалежних ЗМІ.

Сприяння забезпеченню прав робітників і профспілок

Глобальний проект з забезпечення прав трудящих працює на підтримку свободи об'єднань, розвитку динамічних та демократичних профспілок та партнерських ОГС по всій території України. Проект забезпечує профспілкам експертний досвід

Завдання допомоги

- допомогти громадським організаціям (ГО) краще представляти інтереси громадян та сприяти просуванню реформ завдяки більш ефективній правозахисній діяльності, моніторингу і громадській активності;
- сприяти досконалому та прозорому управлінню діяльністю ГО;
- сприяти кращій фінансовій стабільності ОГС та зниженню їхньої залежності від іноземних донорів;
- сприяти наближенню нормативно-правової бази діяльності ЗМІ та громадянського суспільства до європейських стандартів;
- допомогти ЗМІ краще виконувати свої наглядові функції для забезпечення інтересів суспільства, надавати корисні, правдиві та об'єктивні новини та інформацію;
- сприяти активній діяльності громадських організацій медіа-сектору, що представляють фахові інтереси незалежних ЗМІ.
- сприяти забезпеченню прав та добробуту робітників, а також дотриманню міжнародних стандартів праці шляхом співробітництва з більш потужними демократичними профспілками та громадським сектором.

і допомогу у розбудові потенціалу до правозахисної діяльності на масовому рівні; він також сприяє підвищенню обізнаності членів профспілок, державних посадовців та широкого загалу з цілою низкою питань – таких, як міжнародне та національне законодавство у сфері праці, боротьба з корупцією та забезпечення економічного розвитку на базі демократії,

охорона праці, налагодження соціального діалогу та відповідні стандарти. Ще одним завданням роботи Центру «Солідарність» є повна інтеграція критеріїв гендерної рівності до стратегічних засад, організаційного бачення та розбудови діяльності профспілок.

Свідчення успіху Розвиток громадянського суспільства

У 2014 році USAID надало підтримку 125 українським ОГС у здійсненні правозахисної діяльності та функцій громадського контролю. Допомога, що її Агентство надало таким платформам та коаліціям ОГС, як CentreUA, «Чесно» та «Реанімаційний пакет реформ», мала ключове значення

Навіть у візку можна танцювати! Під час проведення виставки «Містечко USAID» у Вінниці, відвідувачі змогли побачити обладнання для людей з особливими потребами, яке дозволяє їм користуватися громадським транспортом. У них також була змога самим скористатися візком, щоб усвідомити, з якими проблемами щодня стикаються люди з особливими потребами.

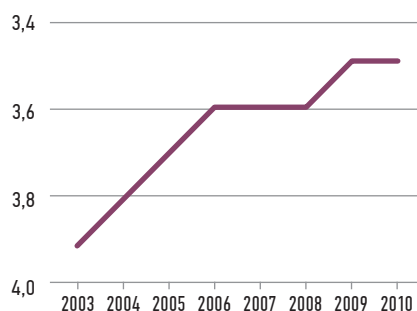
Фото: Ольга Мирцало

у залученні громадян до динамічного процесу реформування країни, аби ухвалені закони, заходи державної політики та реформи відповідали очікуванням громадян. Ця допомога громадянському суспільству відіграла та продовжує відігравати критично важливу роль у збереженні, з боку уряду та парламенту, імпульсу до розробки, ухвалення і реалізації ключових реформ, що мають забезпечити протидію корупції, підвищення прозорості та підзвітності влади й зростання якості державних послуг.

Розвиток ЗМІ

У 2014 році програма У-Медіа надала допомогу 39 громадським організаціям та структурам медіа-сектору України, які сприяють зміцненню незалежних ЗМІ. Також загалом протягом року підтримку у вигляді грантів, навчальних програм, консультацій та іншої технічної допомоги отримали 732 недержавні ЗМІ. Партнери програми У-Медіа, які опікуються питаннями захисту прав ЗМІ, взяли участь у розробці 12 відповідних законопроектів, з яких 4 були ухвалені

Індекс сталості ГО (7>1)

парламентом у 2014 році. Партнери у сфері медіа-права надали 1250 усних і письмових консультацій та представляли інтереси ЗМІ у численних судових справах.

Через партнерські організації, програма У-Медіа сприяла проведенню публічних заходів на такі теми, як якість медіа-контенту та прихована політична реклама, а також надавала підтримку у підготуванні та публікації аналітичних

статей про стан українського медіа-сектору. Після незаконної окупації Криму та з початком збройного конфлікту на сході України, програма почала здійснювати навчання журналістів з питань воєнного репортажу, сприяти об'єктивному висвітленню конфлікту, а також потужніше працювати у сфері забезпечення доступу до об'єктивної інформації для мешканців Криму та Донбасу.

Сприяння забезпеченню прав робітників та профспілок

У 2014 році проект сприяв розширенню діяльності Центру прав трудящих «Робітничі ініціативи», який працює у Києві та є основним майданчиком для здійснення заходів у сфері правової допомоги й освіти з питань справедливих трудових та економічних відносин та здійснення реформ. За перший рік його існування у Центрі відбулося понад 200 громадських та навчальних заходів, участь у яких взяли більше 3 тис. осіб. До напрямів діяльності проекту також належали розширення освітніх програм обміну для робітників на сході та на заході України, розбудова місцевих механізмів швидкого реагування на кризи у сфері трудових відносин.

Для України все більше стає характерним високий рівень активності громадян та організацій громадянського суспільства (ОГС), які взаємодіють з представниками влади, але їм бракує навичок правозахисної діяльності та переконання, що сприяли б просуванню реформ. Окрім того, ОГС поки що не виробили довготермінові рішення, здатні забезпечити інституційну сталість їхньої роботи, тож і досі потребують фінансової підтримки з боку міжнародних донорів.

ЗМІ є одним з тих інститутів, що відіграють ключову роль у згуртуванні українського суспільства навколо демократичних цінностей та у процесі євроінтеграції. Вплив комерційних та політичних завдань залишає медіа-сектору за-

Партнери та виконавці програм:

Розвиток громадянського суспільства:

РАСТ, Inc, УНЦПД та ICAP-Єднання

Розвиток ЗМІ:

Інтер'юз-Україна.

Сприяння забезпеченню прав робітників та профспілок:

Центр солідарності

Додаткові відомості про ці та інші програми USAID Ви можете отримати у Відділі інформації та зв'язків з громадськістю за телефоном (044) 521-5741,

або завітавши на Інтернет-сторінку <http://www.usaid.gov/where-we-work/europe-and-eurasia/ukraine>

чи на сторінку у соціальній мережі Facebook www.facebook.com/USAIDUkraine

надто мало можливостей для того, щоб здійснювати ще одну важливу функцію – стояти на варті суспільних інтересів та надавати незалежну інформацію.

Більшість профспілок і досі розпорошені серед двох основних об'єднань – провладної Федерації профспілок України (ФПУ) та Конфедерації вільних профспілок України (КВПУ), що стоїть на боці опозиції. Професійні спілки представляють лише частину секторів економіки та суспільного життя – до їх лав входять в основному працівники освіти, охорони здоров'я та важкої промисловості. Демократичні профспілки часто позбавлені можливості брати участь у обговоренні колективних угод і веденні соціального діалогу з владою та об'єднаннями працевлаштованих.

Березень 2015 року

НАВІЩО ПОТРІБНІ МІСЦЕВІ РАДИ?

Наступні два місяці на жителів України звідусіль будуть дивитись обличчя усміхнених людей, які хочуть потрапити до клубу більше як 180 тисяч депутатів місцевих рад. Хоча якщо чесно поставити собі запитання, навіщо ми їх обираємо і що вони в тих радах роблять, то відповідь знайти буде складно.

Тарас СЛУЧИК,

Громадський рух
«ЧЕСНО»

Вперше опубліковано
на gk-press.if.ua

Проте насправді місцеві вибори важливіші, ніж парламентські та президентські, бо саме місцеве самоврядування відповідає за те, як ви народитесь та де вас поховують. Але якщо пам'ятати, як ми потрапили у цей світ та як пішли на той, ми будемо погано, то відправляти своїх дітей у садочок, школу та йти з ними в поліклініку будемо свідомо або через відсутність вибору. А за ці заклади у нас відповідає не президент, Верховна Рада чи уряд, а ті люди, яких ми оберемо 25 жовтня на місцевих виборах.

Оскільки депутати та міські голови отримують владу не від Бога, а від виборців, то сфера відповідальності в них обмежена і навіть чітко визначена.

Депутат – це дуже дивне створіння, адже він має бути наділений великим почуттям альтруїзму. Бо у вільний від роботи час безоплатно хоче контролювати якість наданих нам послуг, ініціювати встановлення якихось правил у нашій громаді та допомагати людям вирішувати їхні проблеми через підготовку звернень і запитів.

Але якщо депутат почне говорити правду про свої справжні повноваження та функції, то агітаційна кампанія буде нудною і ми з вами не зможемо два місяці дивитись серіал

під назвою «Місцеві вибори-2015». Тому більшість кандидатів вирішують трішки перебільшити, прибрехати або й взагалі обманути.

Депутат – не Бог

Насправді депутат не ремонтує дороги, хіба що він є директором фірми, яка займається будівництвом доріг і вже наперед знає, що виграє тендер. Тобто або він не знає, чому балотується до місцевої ради, або йде займатися там корупцією. Місцевий обранець може контролювати якість відремонтованої дороги, ініціювати ремонт дороги та встановити правила, на основі яких визначається, яка дорога ремонтується в першу, а яка – у другу чергу. А от депутата, який керує грейдером та розкидає по дорозі асфальт, ви не побачите, хоча саме таку картину вони хочуть намалювати у нас в голові.

Схожа ситуація зі школами, садочками та поліклініками: депутати колегіально можуть визначити, де та які вони мають бути. Але якщо знайдете депутата, який буде за свої гроші безкорисливо замішувати бетон та перекривати дах на будівництві садочка, то можете його сфотографувати, як якогось екзотичного звіра. Але ви можете запізнитись, бо фотосесію для рекламних плакатів кандидату

вже майстерно організували політичні консультанти, і її результати ви побачите скоро у своєму під'їзді.

На щастя, депутати міської ради не можуть підвищити заробітну плату та знизити тарифи на комунальні послуги, та й навіть звертатися з цього приводу до Верховної Ради і Кабінету міністрів – не їхня функція. Завдання витратити папір, який стерпить все, давно вже передане Верховній Раді, тому, як би не старались місцеві ради, приємні і пафосні звернення їм за повноваженнями і за законом не личать.

У депутатського корпусу є трішки обов'язків, які вони переважно не виконують. Оскільки депутати – це люди, то частина з них ліниві, тому нічого не роблять, частина розумні, тому роблять не те, що вимагає закон, а інша частина не знає, тому не робить нічого. Проте якщо виборці стимулюють депутатів через звернення та пікети, то у них швиденько з'являється натхнення. Депутат, незалежно від своєї посади, зобов'язаний відвідувати сесії ради та брати активну участь у її роботі. На практиці це означає не прогулювати пленарні засідання ради та засідання постійних депутатських комісій. Якщо у депутата нібито на це не вистачає часу (адже це не оплачувана праця), то треба було перед тим зробити над собою надзусилля та подумати, перш ніж балотуватися в раду.

Також депутати, як і майже всі місцеві чиновники, зобов'язані регулярно проводити прийом громадян. Де можна депутата зловити і розповісти все, що про нього думаєш, чи поскаржитись на дії чиновників або висловити якусь ініціативу. Місцеві парламентарі, згідно з законом, повинні інформувати про свою роботу і про роботу ради не менше, ніж два рази на місяць, а також хоча б раз на рік звітувати. Важливо, щоб ці всі зустрічі відбувалися не через розсилку листів та публікацію інформації в комунальній газеті, а наживо. Так, щоб громадяни мали можливість на практиці показати свою любов

до депутатського корпусу, бажано не порушуючи при цьому норм Кримінального кодексу.

Чого вони рвуться в раду

Проте, за що ж відповідає місцева рада, а отже, обранець може на це вплинути? Наприклад, саме рада затверджує бюджет міста – найважливіший документ, який визначає, як житиме громада наступного року.

А ще депутати визначають ціну вашої квартири, адже саме вони затверджують містобудівну документацію, яка визначає, де має бути в місті парк, де багатоквартирна забудова, а де зупинка громадського

Місцевий депутат – це громадянин, який має бажання контролювати якість наданих нам послуг

транспорт. Проте слід пам'ятати, що готує її головний архітектор міста, якого призначає міський голова.

Також рада визначає процедуру того, як можна взяти в оренду комунальне приміщення чи земельну ділянку. Зокрема, що саме на тій ділянці буде побудовано та скільки заплатить орендар за користування комунальним майном.

Депутати можуть впливати на процедури надання послуг в ЦНАПі, через який ми з вами найчастіше контактуємо з місцевою владою. Саме від рішення депутатів залежить простота та доступність процедур отримання послуг. Проте самі депутати жодних послуг не надають.

У депутатів є ще додаткові права, яких немає у інших громадян. Як, наприклад, невідкладний прийом в будь-якій установі чи організації, яка розміщена на території громади.

Тобто депутат може потрапити на зустріч з директором школи, керівником банку чи начальником комунального підприємства без жодних черг та попередніх записів. Також власники мандату можуть направляти депутатські звернення та запити для того, щоб отримати інформацію чи клопотати про вирішення якогось питання. Ті, кому прийшов депутатський запит, переважно намагаються максимально швидко вирішити поставлену проблему, адже, на відміну від звернення, яке пише сам депутат, запит підтримується більшістю депутатів ради на засіданні.

А ще місцеві обранці можуть безперешкодно ознайомлюватись зі всією документацією виконавчих органів прямо в кабінетах чиновників, а звичайному жителю для цього потрібно письмово відправити запит на інформацію.

Яких обирати?

Насправді місцевий депутат – це громадянин, який має бажання контролювати якість наданих нам послуг, придумав якісь корисні місцеві ініціативи та добре організовує людей. Ціни, тарифи, Конституція, зарплата, патріотизм, мова – то все теми для самореклами майбутніх нардепів та президентів, але точно не депутатів міста.

Майбутні депутати будуть вам обіцяти якісно відремонтовані дороги, інвестиції, зменшення ціни на проїзд у комунальному транспорті, патріотизм, підтримку української мови, нові садочки та школи. І тепер ви точно знаєте, що вони вас обманюють. При цьому з плакатів на вас буде дивитись одне усміщене обличчя, за яким пустота або ще гірше – пустота, заповнена командою, яку соромно показати.

Тому для того, щоб нам після виборів не було десь глибоко в душі так соромно за місцевих обранців, як за інших політиків, добре подумаймо, кому ми віддаємо на 5 років право розпоряджатися нашими грошима, навчати наших дітей та визначати, де нас поховують.

ЗМІНИ В ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ:

на що варто чекати неприбутковим організаціям

Вела розмову
**Катерина
Полякова.**
Оригінал інтерв'ю
доступний на сайті
gurt.org.ua

Анастасіє, розкажіть, будь ласка, на які глобальні зміни варто очікувати неприбутковим організаціям після прийняття Закону про внесення змін до Податкового кодексу України?

Основне те, що приблизно третині неприбуткових організацій повернено статус неприбутковості, тобто відтепер творчі спілки, садові, гаражні кооперативи, організації професійного самоврядування та інші, які не розподіляють прибуток, можуть знову не платити податок на прибуток

Ми нарешті встановили чіткі правила отримання статусу неприбутковості. Раніше режим отримання статусу неприбутковості був достатньо «ручним». Податкова мала можливість самостійно вирішувати, чи організація заслуговує на цей статус, чи ні, оскільки вичерпного переліку критеріїв для отримання статусу неприбутковості не було. Законопроект №2049 встановлює дуже прості критерії, яким мають відповідати статuti організацій для отримання статусу неприбутковості. Зокрема, вони мусять не розподіляти отриманий прибуток між членами, засновниками, працівниками організації та іншими, пов'язаними з ними особами. Тут важливо розуміти, що організації можуть отримувати прибуток, але, підкреслюю, не можуть його розподіляти. Також організація має зафіксувати,

що всі свої доходи вона використовує винятково на статутну мету (соціальну чи благодійну). За наявності цих норм у статуті організація може отримати статус неприбутковості.

Податкові пільги повернуть тільки благодійникам, які допомагають українським військовим, чи ця норма стосуватиметься ширшого кола осіб?

Ця норма навіть трохи вужча, бо вона стосується підприємств, які допомагають українським військовим із двома умовами. Перше – є обмеження щодо того, чим саме допомагають, а друге – щодо того, кому передають цю допомогу. Пільга стосується тільки підприємств, які передають визначені види товарів, наприклад: каски, ліки, бронжилети, засоби індивідуального захисту, продукти харчування, – що надаються безпосередньо військовим підрозділам або органам влади, які забезпечують проведення Антитерористичної операції. Однак в цій нормі є ложка зради в бочці перемоги. З одного боку, чітко встановлено, що підприємства, які передають каски, бронжилети та інше, можуть отримувати податкову пільгу. Але з іншого – вказано, що податкова пільга можлива й для інших товарів згідно з переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України. Однак КабМін не визначає такий перелік.

17 липня 2015 року Верховна Рада України у другому читанні ухвалила зміни до Податкового кодексу, які стосуються діяльності неприбуткових організацій. Йдеться про законопроект №2049. Необхідність його ухвалення зумовлена тим, що в грудні минулого року, приймаючи зміни до податкового законодавства, народні депутати припустилися низки помилок: з одного боку, вони розширили пільги для громадських та благодійних організацій, а з іншого – забрали у більшості інших категорій, які вважалися неприбутковими, і встановили додаткові обмеження для соціально відповідального бізнесу. ГУРТ поспілкувався з координаторкою проектів Українського незалежного центру політичних досліджень Анастасією Красносільською, яка детальніше розповіла про законопроект №2049 і його можливості для НПО.

Як тоді благодійникам виходити з такої ситуації?

Думаю, благодійникам та бізнесу варто активніше працювати з Міністерством фінансів і гучніше вимагати від Кабінету Міністрів все ж таки виконати вимогу Податкового кодексу й створити умови, коли бізнес може отримати пільгу, коли Закон йому вже гарантував.

Розкажіть, будь ласка, про нові можливості для соціальної відповідальності бізнесу.

Йдеться про створення умов для соціального підприємництва в Україні. Соціальне підприємництво – це можливість заробити гроші для благодійної або соціальної мети. Наприклад, можна створити підприємство або організацію, метою якої буде працевлаштування переселенців. Таке підприємство працюватиме частково як бізнес в сфері заробляння коштів, але й

частково як соціальна установа в частині розподілу коштів. Всі прибутки такого підприємства не можуть лягти в кишені засновників, натомість вони будуть використані на працевлаштування людей або на вирішення інших соціальних проблем. В усьому цивілізованому світі соціальні підприємства мають податкові пільги, тому що через них люди, яким потрібна допомога, допомагають собі самі, а не сідають на шию державі. В Україні раніше неприбуткові організації не могли здійснювати підприємницьку діяльність в межах статусу неприбутковості. Вони могли або мати статус, або займатися підприємницькою діяльністю. Тепер цього обмеження немає.

Крім того, в бюджетно-податкову ніч у грудні 2014 року Верховна Рада встановила податок на витрати бізнесу, якщо бізнес купує щось у неприбуткових ор-

ганізацій. Це створювало податковий бар'єр для бізнесу, який хотів підтримати, наприклад, соціальне підприємництво, купуючи в нього товари. Законопроект №2049 фактично знімає цей бар'єр, скасовуючи додатковий податковий тягар з підприємств, які обирають купівлю товарів і послуг у неприбуткових організацій.

Що мається на увазі під «чесними правилами роботи» для всіх неприбуткових організацій?

По-перше, це дуже чіткі критерії, якою має бути організація для того, щоб отримати податкову пільгу, але про це я говорила раніше – в статуті мусять бути чіткі норми про нерозподіл прибутку між засновниками і членами та щодо використання всіх надходжень на статутні цілі. По-друге, ми говоримо про достатньо велику податкову пільгу – неприбуткові організації звільнені від податку на прибуток з усіх надходжень. Законопроект №2049 фіксує відповідальність за недоброчесне використання звільнених від оподаткування коштів. І, якщо буде виявлено, що неприбуткова організація використовує кошти на інші цілі, а

не на ті, які передбачені статутом, така організація муситиме доплатити податок за весь період недобросовісної діяльності й може отримати штраф від податкової.

Які є умови щодо позбавлення статусу неприбутковості у разі порушення НПО законодавчих актів про неприбуткові організації?

Велика перемога законопроекту №2049 в тому, що він нарешті встановив критерії позбавлення статусу неприбутковості. Раніше все наше податкове законодавство говорило, що організацію можна позбавити статусу неприбутковості за будь-яке порушення. Тепер у Податковому кодексі чітко зафіксована одна підстава для позбавлення організації статусу неприбутковості – використання доходів або прибутку на цілі, що відрізняються від визначених статутними документами.

Також всім неприбутковим організаціям варто звернути увагу на наступне: Податковий кодекс говорить, що вони мають привести свої статuti у відповідність до вимог Податкового кодексу до 1 липня 2017 року. Це означає, що всім організаціям треба відкрити свої статuti та уважно подивитися, чи є там ті самі норми, про які я говорила раніше, – заборона на розподіл прибутку, в тому числі після ліквідації організації, і вимога щодо використання надходжень винятково на цілі, передбачені статутом. Якщо цих норм немає, то варто внести зміни, а копію оновленого статуту передати до податкових органів, де організація перебуває на обліку.

В Українського незалежного центру політичних досліджень є можливість надавати безкоштовні юридичні і податкові консультації щодо приведення статутів організацій у відповідність до Податкового кодексу, тому я принагідно запрошую всі НПО скористатися нашої гарячою лінією та отримати консультацію щодо того, як правильно привести статут у відповідність до Податкового кодексу

і як зараз загалом виглядає податкове середовище. А також, що дуже важливо, якщо громадські, благодійні та інші неприбуткові організації зіштовхуються із випадками тиску на них чи зловживаннями з боку податкової, ми готові запропонувати супровід, консультації та допомогу у вирішенні цих проблем.

У нас є попередня домовленість з Адміністрацією Президента України про створення робочо-моніторингової групи з представниками Міністерства фінансів та Державної фіскальної служби, завданням якої було б оперативне реагування на випадки порушення прав неприбуткових організацій в податкових відносинах.

Які проблеми в оподаткуванні неприбуткових організацій залишаються відкритими?

Поки громадські експерти не є монополними авторами законопроектів, є норми, які нам не вдалося відстояти. Що стосується неприбуткових організацій, варто запровадити таку світову практику, як позбавлення організацій податкової пільги на певний строк. Зараз, якщо організацію позбавляють статусу неприбутковості, це відбувається безстроково: один раз порушив, один раз позбавили – не маєш права у будь-який проміжок часу заново податися й отримати статус неприбутковості. Тож в оновленому Податковому кодексі нам би хотілося побачити цей строк, на який можливе виключення з реєстру, і можливість організації повернути податкову пільгу, якщо вона доведе свою добросовісність.

Решта стосується переважно податкового режиму для благодійництва. Він в Україні залишається дуже сумним. Першочергове завдання – звільнити від податків благодійні SMS, які зараз в сукупності оподатковуються сумою, що становить 45% від грошей, перерахованих на благодійність. Це нечесно. Податок на благодійні SMS

має бути нульовим, і відповідний законопроект уже зареєстрований у Верховній Раді.

Також у нас є абсолютно мізерний неоподатковуваний мінімум нецільової благодійної допомоги. Це значить, якщо ви отримали благодійну допомогу, яка не призначена для якоїсь конкретної благодійної мети, яку, наприклад, отримують переселенці «для підтримання штанив», то такий мінімум допомоги становить 1700 гривень на рік! При цьому прожитковий мінімум – 1200 гривень на місяць. Коли неоподатковуваний мінімум нецільової благодійної допомоги настільки менший за прожитковий, це не обґрунтовано.

У нас залишаються дуже низькими пільги для підприємств та юридичних осіб, які роблять пожертви на користь неприбуткових організацій. В Україні ця податкова знижка складає до 4% оподаткованого прибутку попереднього року. В середньому по Європі цей показник складає 10-20%. Виходить, Україна жадібна на благодійництво.

Зараз не можна сказати, що ми отримали абсолютну перемогу. Податковий кодекс говорить, що для адміністрування статусу неприбутковості Кабінет Міністрів ще мусить затвердити порядок включення і виключення організацій з реєстру. Безумовно, цей порядок має відповідати Податковому кодексу, але диявол криється в деталях. Для того, щоб ми знову не отримали погіршення податкового режиму, я закликаю всі неприбуткові організації долучитися до розробки Проекту постанови Кабінету міністрів про порядок ведення реєстру неприбуткових організацій. Згідно з Податковим кодексом КабМін протягом трьох місяців має затвердити такий порядок. Тож дуже важливо організаціям підключитися до цієї роботи, а УНЦПД зі свого боку максимально широко інформуватиме НПО про те, як відбувається процес

ФОТОГРАФІЯ В ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ: ПРАВО ЧИ ЗАБОРОНА?

**Олександра
Брашовецька,**
Журналіст
«Громадянського
суспільства».

У чинному цивільному законодавстві України не міститься визначення категорії «право на фотографування фізичної особи», але опосередковано згадується про це у контексті охорони особистого немайнового права людини на зображення. Зокрема, відповідно до змісту ч. 1 ст. 307 ЦК України фізична особа може бути знята на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку лише за її згодою. При цьому встановлено, що згода фізичної особи може виражатися в письмовій, усній формі, або шляхом конклюдентних дій (тобто такі дії, з яких випливає намір особи здійснити певну дію на відомих умовах). Але у будь-якому випадку така згода повинна бути отримана до моменту початку зйомки. Як захистити права для подальшого використання фотографії? Один з дієвих способів – підписання згоди на розповсюдження фото. Або ж деякі фотографи просять показати

знак «окей» для підтвердження згоди на фотографію. В такому випадку можна говорити про так звану «мовчазну згоду».

Разом з цим, законодавець визначає «загальні умови» правомірності фотографування фізичної особи. Згода особи на зйомку припускається, якщо зйомка проводиться «відкрито на вулиці, на зборах, конференціях, мітингах та інших заходах публічного характеру». Але на мій погляд, це формулювання варто розширити щоб не створювати чергові колізії наступними термінами «у громадських місцях та під час проведення заходів громадського характеру».

«Громадське місце» розуміється як таке, що включає не тільки частину (частини) будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення вільно, але й за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, в тому числі під'їзди, а також підземні переходи, стадіони.

З метою захисту суспільних інтересів та висвітлення діяльності публічних осіб можливо використання їх фотографічних творів без відповідної згоди. Але якщо фотографія тим чи іншим чином стосується приватного життя публічної особи, то особа має право вимагати припинення публічного показу таких фото. На практиці, це означає що використовувати фотографії особи, зроблені під час здійснення робочих повноважень допустимо. А от фотографії, зроблені під час

відпочинку або за вечерею з родиною – заборонено без згоди.

У таких випадках важливо чітко визначити чи було втручання в особисте життя «публічної» особи, або такі дії виправдані суспільною необхідністю чи значимістю. Але давайте будемо чесними – що є суспільним інтересом? Нажаль визначити цю межу визначити майже неможливо, адже це суб'єктивне питання.

Незважаючи на закріплення відкритості фотографування як умови його правомірності, на практиці можливо притягнути до відповідальності за «приховану» зйомку. І це слід кваліфікувати як злочин, передбачений статтею 182 КК України «Порушення недоторканності приватного життя», за порушення якого визначено щонайменше штраф до 850 грн. В найгіршому випадку – обмеженням волі на строк до трьох років.

Слід звернути увагу, що право на фотографування не є необмеженим. При створенні фотографічних творів не слід забувати про обмеження права на фотографування, які можуть встановлюватися нормами етики, моралі, або ж чинним законодавством (до 2011 року в Україні діяла абсолютна заборона на проведення зйомки на території вокзалів та аеропортів, а нещодавно була знята заборона на фотографії в залах судових засідань).

Таким чином, хочу зазначити, що фотографування в громадських місцях не є забороненим, але має обмеження. І основна межа – особисті права інших осіб.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ТА ВРЯДУВАННЯ

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

USAID продовжує підтримувати політичні процеси на основі діяльності представницьких політичних партій, громадського спостереження за політичними процесами та сприяння розробці законодавчої політики. У поєднанні з іншими заходами у сфері розбудови громадянського суспільства, допомога з боку USAID також сприяє активній та свідомій участі громадян у політичних процесах та більш ефективному реагуванню політиків на потреби суспільства. У період, який передував виборам Президента України у травні 2014 року, USAID надало допомогу вартістю понад 11 млн. дол. США, яка надавалася на позапартійній основі та сприяла справедливому, прозорому і мирному виборчому процесу.

НАШІ ПРОГРАМИ

Програма «Політичний процес в Україні»

Програми USAID підтримують впровадження тих політичних процесів, які забезпечують більш представницьке та підзвітне врядування. Відповідні заходи включають проведення навчальних програм для активістів політичних партій і місцевих виборних керівників, що має сприяти їх спілкуванню з громадськими об'єднаннями та активними громадянами, а також допомогу в розробці правозахисних заходів під проводом громадських організацій (ГО), у центрі уваги яких перебувають питання виборчого та політичного процесу. USAID

продовжує надавати підтримку широкій низці зацікавлених сторін у просуванні реформ виборчого законодавства та моніторингу його застосування, а також співпрацювало з ЦБК у зміцненні її потенціалу до підготовки членів виборчих комісій. Під час проведення дочасних президентських та парламентських виборів у 2014 році, допомога USAID сприяла ЦБК у забезпеченні професійної діяльності членів виборчих комісій на рівні округів та дільниць, а також їх обізнаності з власними правами й обов'язками.

Спостереження за виборами

Програми USAID сприяють моніторингу та інформуванню суспільства про рівень якості та конкурентності виборчого процесу під час проведення найважливіших виборів в Україні. Зокрема, за їх підтримки по всій країні працюють групи довго- та короткотермінових спостерігачів, а також відбувається критично важливий паралельний підрахунок голосів у день виборів.

Міжнародні експерти здійснюють оцінку виборчого середовища та спостерігають за проведенням виборів, що сприяє дотриманню міжнародних стандартів та оптимальної практики. У період між виборами, українські організації, що є партнерами USAID, обґрунтовують необхідність реформування виборчого законодавства, здійснюють моніторинг його впровадження, а також спостерігають за діяльністю виборних посадовців, аби забезпечити вищий рівень їх підзвітності перед громадянами.

Програма «Відповідальний, підзвітний та демократичний парламент» (РАДА)

Наприкінці 2013 року USAID започаткувало нову програму, яка має зміцнити діяльність українського парламенту, аби він став більш незалежним, більш підзвітним до громадян та краще представляв їхні інтереси, а також забезпечити ширшу участь громадян у законодавчому процесі. Ця програма сприяє вдоскона-

Ситуація

Ефективне врядування є ключовою запорукою надання основних громадських послуг, а також справедливого, прозорого представництва інтересів якомога ширшого кола громадян. Для того, щоб забезпечити рівновагу у відносинах між різними інститутами влади та зміцнення політичної системи, потрібні відповідні законодавчі кроки. З іншого боку, аби утвердити свої демократичні набутки, Україна потребує плюралістичної, відкритої партійної системи, яка є підзвітною громадянам, стабільної виборчої системи, яка забезпечує проведення чесних виборів на основі змагальності, а також більш досконалого законодавчого процесу, що передбачає участь громадянського суспільства.

ленню функцій розробки законів та заходів державної політики в інститутах влади на центральному та регіональному рівні. До завдань програми RADA належать: допомога народним депутатам у розбудові відносин з виборцями та вдосконаленні їх підзвітності; сприяння вищому рівню незалежності парламенту та виконанню ним функцій нагляду за діяльністю органів виконавчої влади.

СВІДЧЕННЯ УСПІХУ

Програма «Політичний процес в Україні»

У співпраці з організаціями-партнерами, USAID забезпечило проведення тренінгів і

семінарів для активістів політичних партій, молоді, лідерів громадянського суспільства та виборних посадовців місцевої влади. В рамках діяльності шкіл ГО, сотні місцевих громадських об'єднань пройшли навчання з питань громадської активності; підтримка з боку USAID також забезпечила навчання понад 1 тис. представників загалом 10 політичних партій. Ця підготовка сприяла зростанню спроможності політичних партій налагоджувати міцніші контакти з виборцями та громадськими об'єднаннями, вибудовувати політичні платформи на основі реальних питань та тісніше спілкуватися з громадянами. У свою

чергу, ГО та громадські активісти зміцнили свої навички й набули додаткового досвіду у сфері правозахисної діяльності, спілкування та співпраці з учасниками політичного процесу. Програми USAID також підтримують ширшу участь жінок у політичних процесах, та сприяли створенню у Верховній Раді України міжфракційного об'єднання депутатів, у центрі уваги якого перебувають гендерні питання.

Зміцнення законодавчої влади

Програма RADA провела тренінги для представників понад ста місцевих ГО з 20 областей України, на яких йшлося про питання

фото: Ольга Мирцало

Учасники 16-ї програми стажування у Верховній Раді України

Завдання допомоги

- Сприяти організаційному зміцненню політичних партій, аби вони могли краще реагувати на потреби виборців та представляти інтереси громадян;
- сприяти проведенню справедливих, прозорих та конкурентних виборів
- сприяти кращому представленню інтересів громадян у законодавчому процесі;
- сприяти розширенню ролі громадян у моніторингу діяльності парламенту;
- сприяти зростанню підзвітності державних посадовців та ефективності їх реагування на потреби громадян шляхом підтримки дієвих ініціатив у сферах моніторингу, правозахисної діяльності та громадського контролю.

громадського доступу до процесів розробки законодавчої політики та механізми громадського контролю за діяльністю виборних посадовців. У ході тренінгів учасники отримали практичну інформацію про точки доступу до законодавчого процесу, а також про засоби, за допомогою яких громадські активісти можуть здійснювати

моніторинг та нагляд за діями влади. У 2014 р. на основі співпраці з громадською організацією «Ліга інтернів» та Верховною Радою України, 99 молодих українців з 21 області країни отримали можливість для стажування у парламентських комітетах та підрозділах Секретаріату ВР. Окрім того, експерти програми RADA сприяли підготуванню та ухваленню двох законопроектів з питань децентралізації.

Партнери та виконавці програм:

Програма «Зміцнення політичного процесу в Україні»:

Національний демократичний інститут, Міжнародний республіканський інститут, IFES

Програма реформування виборчого законодавства:

Міжнародна фундація виборчих систем (IFES)

Програма «Відповідальний, підзвітний та демократичний парламент» (RADA): Фонд «Східна Європа»

Внутрішнє спостереження за політичними процесами:

Всеукраїнська громадська організація «Громадянська мережа ОПОРА»

Додаткові відомості про ці та інші програми USAID Ви можете отримати у Відділі інформації та зв'язків з громадськістю за телефоном (044) 521-5741,

або завітавши на Інтернет-сторінку <http://www.usaid.gov/where-we-work/europe-and-eurasia/ukraine>

чи на сторінку у соціальній мережі Facebook www.facebook.com/USAIDUkraine

фото: shutterstock.com

Моніторинг та громадський контроль за ходом виборів

За підтримки USAID, громадянська мережа ОПОРА, що вже отримала загальнонаціональне визнання як провідна організація у сфері виборчого моніторингу, відіграла критично важливу роль у забезпеченні громадського контролю за ходом парламентських виборів 2012 року та Президентських та парламентських виборів 2014 року. Сотні довготермінових та короткотермінових спостерігачів ОПОРИ допомогли запобігти фальсифікаціям, забезпечили інформування громадян України та міжнародної спільноти про передвиборче середовище по всій Україні, спостерігали за ходом проведення виборів та правильність підрахування голосів безпосередньо у день виборів. Делегації експертів Національного демократичного інституту та Міжнародного республіканського інституту, які працювали в Україні за підтримки USAID, підтвердили ці висновки й привернули додаткову увагу світової спільноти до

проведення виборів та їх впливу на розвиток демократії в Україні.

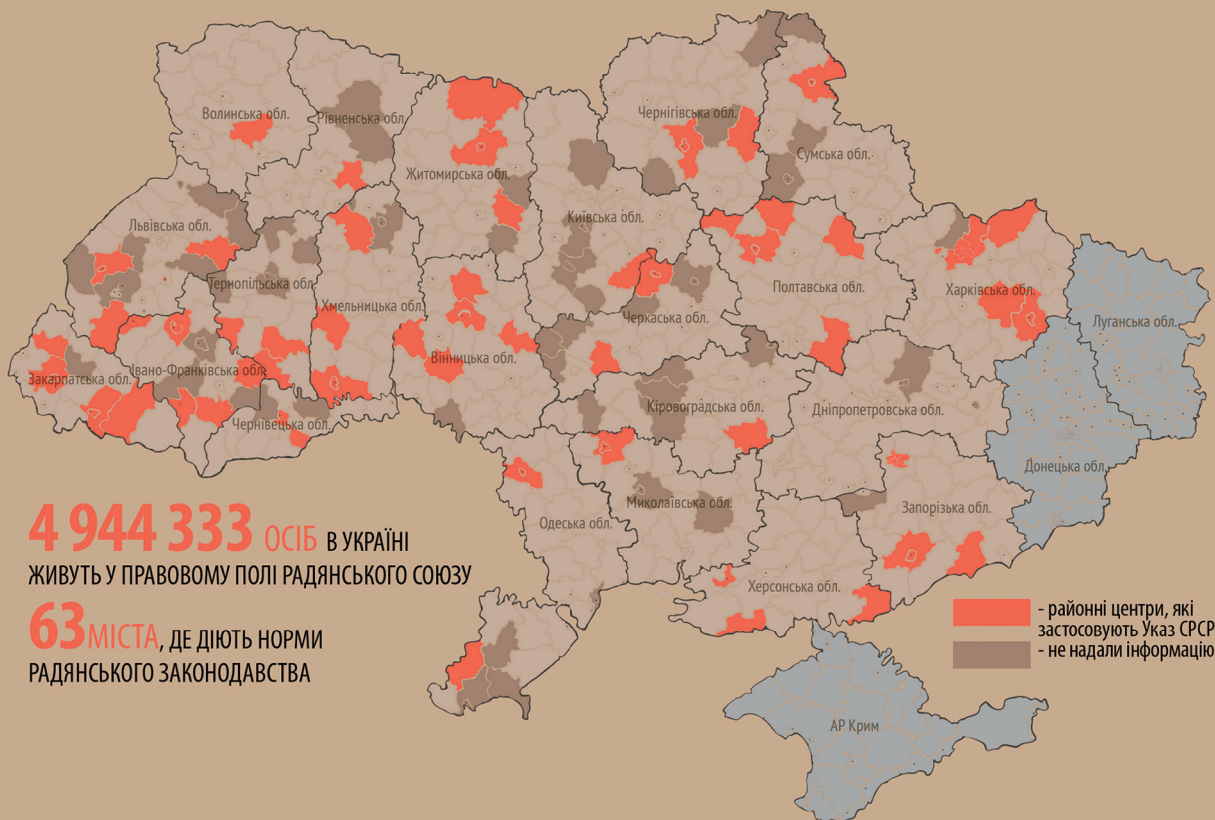
Завдяки програмі USAID з виборчого законодавства процесу, *Міжнародна фундація виборчих систем (IFES)* зробила важливий внесок до вдосконалення виборчого законодавства забезпечили поглиблене ознайомлення його учасників з нормами нового виборчого законодавства для сотень журналістів, представників політичних партій, громадських активістів та суддів адміністративних судів. У співпраці з ОБСЄ, IFES надала інструкторів, навчальні програми та матеріали, аби сприяти Центральній виборчій комісії у справі підготовки понад 30 тис. членів територіальних та дільничних виборчих комісій до проведення дочасних президентських та парламентських виборів. Програма також сприяла місцевим партнерам у розробці методик моніторингу витрат на проведення виборчих кампаній та оцінки діяльності виборчих комісій.

Березень 2015 року

МІСТА, ДЕ ДО МИРНИХ ЗІБРАНЬ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ РАДЯНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

МАПА З РАЙОННИМИ І ОБЛАСНИМИ ЦЕНТРАМИ, ЯКІ ПОВІДОМИЛИ,
ЩО У ВИПАДКУ ОТРИМАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ
МИРНОГО ЗІБРАННЯ, ЗАСТОСОВУЮТЬ НОРМИ УКАЗУ ПРЕЗИДІЇ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР ВІД 28.07.1988 РОКУ

ТОП 5 ОБЛАСТЕЙ ЗА КІЛЬКІСТЮ РАЙОННИХ ЦЕНТРІВ, ДЕ ДО
МИРНИХ ЗІБРАНЬ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ РАДЯНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

ПОЛТАВСЬКА

ВІННИЦЬКА

ХАРКІВСЬКА

ЗАКАРПАТСЬКА

ОБЛАСТЬ

РАЙОННІ ЦЕНТРИ, ЯКІ ЖИВУТЬ В СРСР

ЧЕРНІВЦІ, ХАРКІВ, КАЛУШ, НІЖИН, ІЗЮМ,
КОРОСТЕНЬ, КОБИЛЯКИ, ЧОРТКІВ У
ПИТАННІ МИРНИХ ЗІБРАНЬ ЗАСТОСОВУЮТЬ
ОДНОЧАСНО

ЗАКОНОДАВСТВО
РАДЯНСЬКОГО
СОЮЗУ

ЄВРОПЕЙСЬКА
КОНВЕНЦІЯ З
ПРАВ ЛЮДИНИ

ЗАКОНОДАВСТВО
УКРАЇНИ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Громадяни
в дії

УНЦПД
УСІРЯ
УНЦПД

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УНЦПД
УКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ ЦЕНТР ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ГРОМАДЯНИ
В ДІЇ

Будь активним громадянином!

Організовуй!

Збирай друзів та сусідів на загальні збори громадян вашого будинку, вулиці чи району.

Вимагай!

Якщо тобі не подобається рішення влади, ти можеш висловитись проти нього!

Пиши!

Направляй листи-звернення, інформаційні запити та скарги. Влада не має права приховувати від тебе інформацію!

Виступай!

Не бійся виступити перед громадою та висловити свої ідеї та пропозиції.

Навчайся!

Відвідувай тренінги та семінари, читай книжки та підвищуй свій правовий рівень.